

SUOMEN UITTOPERINNEYHDISTYS RY
1991-2023

V O N K A M I E S

SUOMEN UITTOPERINNEYHDISTYS RY

JÄSENLEHTI Nro 1/2023

KOKOUSHUTSU

*Suomen Uittoperinneyhdistyksen vuosikokous pidetään
keskiviikkona 12.4.2023 klo 13.00 Kuopiossa,
Kuopion Klubilla, Kuninkaankatu 10.*

Kokouksen esityslista:

1. Kokouksen avaus
2. Todetaan läsnäolevat yhdistyksen jäsenet
3. Vahvistetaan kokouksen työjärjestys
4. Valitaan kokouksen puheenjohtaja
5. Valitaan kokouksen sihteeri
6. Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
7. Todetaan kokouksen laillisuus
8. Käsitellään vuoden 2022 tilinpäätös ja tase
9. Käsitellään vuoden 2022 toimintakertomus
10. Esitellään toiminnantarkastajien kertomus
11. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta
12. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä
13. Käsitellään vuoden 2023 toimintasuunnitelma
14. Päätetään vuoden 2023 liittymis- ja jäsenmaksut
15. Vahvistetaan vuoden 2023 talousarvio
16. Valitaan yhdistyksen puheenjohtaja ja neljä hallituksen jäsentä
17. Valitaan vuodelle 2023 kaksi toiminnantarkastajaa ja heille kaksi varamiestä
18. Kokouksen päättäminen

*Vuosikokous aloitetaan yhdistyksen tarjoamalla lounaalla klo 12,
jota varten ilmoittautumiset pyydetään viimeistään tiistaina 4.4.
puh 050 529 9762 tai sähköpostilla m.k.palmroth@gmail.com*

Unesco 2.12.2022: Uitto (Timber rafting) on ihmiskunnan aineetonta kulttuuriperintöä

Joulukuussa kuuden maan (Latvia, Puola, Itävalta, Tsekki, Espanja ja Saksa) hakemuksen hyväksyminen oli monen vuoden vaikuttamisen ja työn tulos. Kyseisten maiden ministerit ja ministeriöt tukivat hanketta. Vaikka Suomi ei ollut mukana hakijana, olemme vuosien varrella koonneet materiaalia työhön. IATR:n toiminta ansaitsee kiitoksen, että uitto tunnustetaan merkittäväksi kulttuuriperinnöksi.

Kämppäemännät olivat elämänluukun takana ja useimmiten heidän työnsä jätettiin kertomatta, kun savotoita kuvattiin. Uittoperinneyhdistys julkaisi aikanaan kämppäemännän käsikirjan uusintapainoksen. Se innoitti sotakamreeri Raimo Salon soittamaan ja ehdotti dokumenttia kämppäemännistä. Yhdistys on ollut mukana rahoituksen hankkimisessa, kämppäemäntien etsinnässä ja auttanut dokumentaristia käsikirjoituksessa ja vanhan materiaalin hankinnassa. Elokuun karhuviikolla Ilomantsissa näemme, kuinka onnistuimme kertoamaan elämänluukun toisen puolen muistot.

Venäjän puuntuonnin loppuminen lisäsi uiton kiinnostavuutta, kun puunhankintaa eri yhtiöissä on mietitty uudelleen. UPM:n lisäksi Metsähallitus uitti viime kesänä ja StoraEnso suunnittelee jatkavansa uitto-osaamista ensi kesänä. Metsäliittokin tuntuu miettivän asiaa. Pitkillä uittoreiteillä voidaan laajentaa kustannustehokkaasti tehtaiden hankinta-alueita. Tuleeko haasteeksi osaavan henkilöstön ja sopivan kaluston löytäminen?

Varsinkin nuorisolla, mutta myös keski-ikäisillä suomalaisilla on varsin vähän tietoa uitto- ja metsäperinteistä. Yhdistyksen yksi perustehtävä on kertoa moninaisesta perinteestä, jolla yhteiskuntamme perus-

ta on. Usea yhteistyötaho on havainnut saman puutteen: Kuinka Suomessa onnistuttiin saamaan tervan ja kaskan polton loppuun käyttämät alueet kasvamaan moninkertaisesti vihreää kultaa?

Toimintasuunnitelmassa kuvataan yhdistyksen tavoitteita tälle vuodelle. Yksi suurimmista haasteista on löytää ne ihmiset, jotka ymmärtävät uittoperinteen ihmiskunnan aineettomana kulttuuriperintönä. Tarvitsemme heidät kertomaan uittoperinteestä tuleville sukupolville. Julkinen facebook-ryhmä voi olla yksi keino tiedon lisäämisessä. Ryhmään kuulumattomia vierailijoita on välillä satoja.

*Juhani Hakkarainen
puheenjohtaja*

Matti Erosen valokuvat 50-luvun Väliväylän uitosta luovutettiin Lappeenrannan museolle. Vas. amanuenssi Miikka Kurri, museon johtaja Reija Eeva ja yhdistyksen puheenjohtaja Juhani Hakkarainen.

Suomen Uittoperinneyhdistys ry:n toimintakertomus 2022

Koronaviruksen vältteleminen leimasi ihmisten toimintaa edelleen. Kuitenkin yhdistyksen vuosikokous pidettiin Kuopion Jätkänkämpällä. Kokouksen yhteydessä oli tukkilaisnäytös (kuvia keskiaukeamalla).

Kokous valitsi puheenjohtajaksi Juhani Hakkaraisen ja varapuheenjohtajaksi Matti Suihkosen. Sihteeriksi valittiin Minna Tarvainen. Rahastonhoitaja Heikki Nyssönen ja hallituksen jäsen Arja Soramäki jatkavat edelleen. Kunniajäsenemme Marjatta Palmroth pitää yhdistyksen jäsenrekisteriä. Uittoneuvos Kaarlo Palmroth ja oopperalaulaja Jorma Hynninen ovat myös kunniajäseniämme. Hallituksen kokouksia oli 4, joista yksi pidettiin teams-kokouksena.

Yhdistyksen jäsenmäärä oli 120, joista 89 maksavia ja loput vapautettuja. Kannattajajäseniä oli kymmenen: Harvestia, Keitele Group, Kuhmo Oy, Pölkky Oy, Metsähallitus, Järvi-Suomen Uittoyhdistys, Finterpuu, Uittopojat, Uittokalusto ja Stora Enso.

Vonkamies-jäsenjulkaisu sisälsi vuosikokousaineiston lisäksi kuvia ja juttuja 30-vuotisjuhlavuodesta. Vastuuhenkilöt perustelivat hinauksen urakointia ja Kemijoen uiton lopetusta, jotka olivat isoja rakennemuutoksia ja ovat edelleen monenlaisen keskustelun aiheita. Savonlinnan Laitaatsilta on uitonkin kannalta historiallinen paikka. Ajankohtaisia tapahtumia kerrottiin myös lukijoille.

Kämppeämäntä-dokumenttia on tehty vuoden ajan. Rahoitusta olemme saaneet dokumentille Metsämiesten- ja Olvi-säätiöiltä sekä Metsähallitukselta. Sotakamreeri, dokumentaristi Raimo Salo on vastaanottanut dokumentin teosta. Yhdistys on etsinyt vielä elossa olevia ja vapaaehtoisia entisiä kämppeämäntiä. Yhdistyksen jäsenten verkostojen kautta onnistuttiin löytämään hyvä joukko kämppeämäntiä, mistä hakuun osallistuneille kiitos. Dokumentti on viimeistelyvaiheessa.

IATR järjesti vuositapaamisen Sarajevossa. Kuitenkin yhdistyksen tärkein tulos saavutettiin 1.12.2022 vuosien työn jälkeen, kun Unescon hallitusten välinen kokous Marokossa totesi UITON (TIMBER RAFTING) IHMISKUNNAN AINEETTOMAKSI KULTTUURIPERINNÖKSI.

Yhdistyksen facebook-ryhmä kasvoi vuoden aikana kolmensadan uittoperinteestä kiinnostuneen ihmisen kontaktivälineeksi. Tätä tehdessä ryhmään kuuluu 328 perinteen harrastajaa.

Yhdistys toimi sääntöjen mukaisesti ja uittoperinteitä kunnioittaen.

*Suomen Uittoperinneyhdistys ry
Hallitus*

**Kämppeämäntä-dokumentin ensi-ilta
10.8.2023 kello 18.00 Ilomantsin Kino
Mantsissa. Merkitse kalenteriin!**

*Uittomiehet aterioivat ja kämppeämäntä tarjoilee ruokaa uittopirtillä.
Kuva: Lusto – Suomen Metsä museo.*

Suomen Uittoperinneyhdistys ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2023

Yhdistyksen tarkoitus on vanhojen uittoperinteiden vaaliminen. Yhdistys yhteistyössä muiden metsätaulouteen ja vesiliikenteeseen liittyviä perinteitä vaalivien yhteisöjen kanssa kerää, tallettaa ja levittää tietoa entisistä uitto-organisaatioista, uittoväylistä, menetelmistä, laitteista, ja kalustosta.

Lappeenrannan museo suunnittelee uutta näyttelyä Matti Erosen Välväylän valokuvista, jotka luovutettiin omaisten toiveen mukaisesti museolle tammi-kuussa.

Tänä vuonna kämppäemäntädokumentti viimeistellään ja alustava elokuvan ensi-ilta on Ilomantsissa Kino Mantsissa karhuviikolla 10.8.2023 klo 18.

Keväällä yhdistys valmistelee hakemuksen, että uitto todettaisiin Suomen eläväksi aineettomaksi kulttuuriperinnöksi ja otettaisiin kansalliselle listalle. Wiki-listalla olemme olleet pari vuotta. Tämä vuosi on UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön teemavuosi.

Uitto- ja metsäperinnetietoa jaamme opiskelijoille ja koululaisille suunnitelluilla tapahtumilla yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (Lusto, Metsäyhdistys, metsäylioppilaat).

Vonkamies julkaistaan ja vuosikokous pidetään 12.4. Toukokuussa on IATR:n vuositapahtuma Saksassa. Suomesta lähtee 5–10 henkilön ryhmä Volfrathauseniin 18.–21.5. Tilaisuudessa muistelemme varmasti Unescon päätöstä, että uitto on ihmiskunnan aineetonta kulttuuriperintöä. Tilaisuudessa Lieksan seuraavan vuoden tapahtumaa markkinoidaan.

Kokoamme uittoperinteen harrastajia yhteen ja kannustamme perinnetapahtumiin, jossa tukkilais- taidot ja uitto ovat esillä. Ainakin Savonrannalla, Kymijoella on suunnitteilla kesätapahtumat vuosien jälkeen. Iijoella on tarkoitus laskea tukkilautalla 13.5. Evijärvi järjestää vuoden tukkilais-SM:t

Tavoitteena on kasvattaa yhdistyksen jäsenmäärää. Jäsenistö on iäkäs: reilu neljännes on yli 80-vuotiaita. Facebook-ryhmä osoittaa, että uittoperinne kiinnostaa monia.

Facebook-ryhmä laajenee edelleen. Ryhmässä muistoja jaetaan ja niitä kommentoidaan. Niin ikään kannustamme osallistujia kesätapahtumiin, joissa uitto on jotenkin mukana.

*Suomen Uittoperinneyhdistys ry
Hallitus*

*Uittotyönjohtaja Tauno Keppo tarkkailee
keluveneessä tukkisuman kulkua Käyrälamella.
Kuva: Matti Eronen 29.9.1954, klo 16.50.*

Suomen Uittoperinneyhdistys ry:n talousarvio vuodelle 2023

TULOT		2023	2022
Henkilöjäsenet	100x20	2000	1600
Kannattajajäsenet	11x170	1870	1190
Avustukset		4000	0
Muut tulot		300	52
Yhteensä		8080	3022
MENOT			
Vonkamies		2500	1698,50
IATR		100	100
Kämppäemäntädokumentti		4000	
Hallintokulut		500	1564
Postikulut		200	139,50
Pankkikulut		300	282
Yhteensä		7600	3784

Suomen Uittoperinneyhdistys ry
Hallitus

Käyräjoki tukkisumineen,
näköyksi Käyrälammesta
pohjoiseen hieman Haimin
mutkan ohi. Vasemmalla
reunassa näkyy riippusilta.
Kuva: Matti Eronen 7.6.1960,
Saab Safir -koneesta 500 m
korkeudesta.

Lauri Hemmi — metsänhoitaja kehitti uittoa ja tallensi sen Suomen Metsämuseo Luston kokoelmiin

Metsänhoitaja Lauri Kullervo Hemmi menehtyi 97-vuotiaana 11.11.2022. Viimeiseen asti elämäniloinen, aktiivinen ja monenlaisista asioista kiinnostunut Lauri Hemmi jää muistoihimme ja suomalaisen metsäalan aikakirjoihin.

Lauri Hemmi syntyi Tammelassa 2.8.1925 opettajaperheeseen. Kaksoisveljensä kanssa hän istui usein jo kaksivuotiaana koulun penkillä. Hän urheili, luki kirjoja ja isänsä kanssa kalasti ja metsästi. Kirjoitettuaan ylioppilaaksi Forssan yhteiskoulusta 1943 Hemmi kutsuttiin palvelukseen jatkosotaan ja sen jälkeen vielä Lapin sotaan. Hän toimi ensin Kankaanpään patteristossa tykinjohtajana ja sitten kenttätykistörykmentti 3:ssa tykinjohtajana. Kuten monia sodasta palanneita ylioppilaspoikia, metsänhoitajan ammatti houkutteli syksyllä 1946 myös Lauri Hemmiä. Yliopiston Hyytiälän metsäaseman harjoittelussa hän oli kesällä 1947 yhdessä 99 muun forstin kanssa kaikkien aikojen suurimmalla kurssilla.

Valmistumisensa jälkeen 1948 hän työskenteli eri tehtävissä Suomessa ja myös metsätyönjohtajana Ruotsissa ja Englannissa. Vuosina 1953–1954 Hemmi opiskeli Fulbright-stipendiaattina Yhdysvalloissa ja suoritti *Master of Forestry* -tutkinnon Oregon State Collegessa vuonna 1954. Lauri Hemmin elämäntehäväksi tuli lopulta Pohjois-Suomen uitto ja sen kehittäminen yhteistyössä tutkimusorganisaatioiden kanssa. Kielitaitoisen Lauri Hemmin panos yhteistyössä Ruotsin uittajien ja mittausyhdistysten kanssa oli hyvin merkittävä. Hemmi jäi eläkkeelle 1988, ja Kemijoen uiton päättymiseen vain kolmea vuotta myöhemmin loppui irtouiton aikakausi Suomessa.

Perhe oli keskeinen osa Lauri Hemmin elämää, johon Leena-vaimon myötä tulivat iloiset mökkikesät Vieremällä. Hänellä oli läheiset välit neljään lapseensa ja yhdeksään lapsenlapsensa. Lauri Hemmi ehti vielä tavata kaksi lastenlastenlastansa Tukholmassa viimeisinä vuosinaan. Hän oli koko pitkän elämänsä ajan ollut innokas liikkuja. Opiskeluajan saavutuksia olivat nuorten Suomen mestaruus 110 metrin aita-juoksussa sekä Suomen Akateemisen Urheiluliiton mestaruus 4 x 100 metrin viestijuoksussa. Vielä yli 90-vuotiaanaakin hän osallistui useasti veteraanien hiihtotapahtumiin. Liikunnan lisäksi Lauri Hemmi rakasti musiikkia ja soitti itsekin pianoa ja haitaria. Hän matkusti paljon ja seurasi maailman tapahtumia loppuun saakka.

Eläkevuosina Lauri Hemmin yhteys ammattialaan säilyi verkostojen ja yhdistystoiminnan kautta; hän oli mm. Teollisuuden Metsänhoitajien pitkäaikainen jäsen. Tärkeitä eläketöitä olivat myös uiton historian tallentaminen ja oman työelämäkerran muistiin kirjaaminen. Lauri ja Leena Hemmistä tuli usein nähtyjä vieraita Suomen Metsämuseo Lustossa Punkaharjulla. Hemmi luovutti Lustoon sekä Uittoteho ry:n että omat valokuvakokoelmansa ja teki suuren työn kuvien taustoittamisessa. Hemmit olivat metsäkulttuurin ja Luston ystävinä myös museon kokoelmatyön taloudellisia tukijoita. Lauri Hemmin työ Luston hyväksi jatkui loppuun asti ja tallentui pysyviksi lähteiksi ja muistoiksi museokokoelmiin. Viimeinen viesti Lustoon kuluvana vuonna oli yhtä iloinen kuin aina: ”Hei Leena, olen vielä mukana! LAURI”

*Kirsti Löfwall Hemmi
Leena Paaskoski*

*Kirjoittajat ovat Lauri Hemmin tytär sekä
ystävä Suomen Metsämuseo Lustosta.*

Saimaan vesitiekuljetukset kasvussa

Uitto Suomessa ja Vuoksen vesistöalueella elää parhailaan uutta tulemistaan. Uittomäärät ovat olleet selvässä kasvusuunnassa vuodesta 2016 alkaen, jolloin uittomäärät saavuttivat alimman tason historiansa aikana. Saimaalla uitettiin puuta kolmanneksen enemmän vuonna 2022 kuin edellisvuosina, liki 600 000 m³. Tulevat kaudet näyttävät kasvusuuntaan. Takana on muutaman vuoden jakso, jolloin uittavia yhtiöitä oli yksi, mutta kaudella 2023 uittavia yhtiöitä on jo ennakoilmoitusten mukaan kolme.

Ukrainan sota merkitsi Venäjän tuonnin loppumista ja samalla kotimaisen puun kasvavia kuljetusmääriä. Uusi tilanne muutti merkittävästi puuvirtoja ja kuljetusresurssien tarpeita, minkä seurauksena on tullut niukkuutta niin auto- kuin rautatiekapasiteetistakin. Uitossahan riittää kapasiteettia. Lisäksi energian kallistuminen ja ympäristöasiat ovat lisäneet uiton kilpailukykyä entisestään.

Tilanne vuosina 2022–2023

Uitto käynnistyi veteen ajoilla jo huhtikuun alkupuolella. Hinaukset alkoivat vapun tienoilla ja kestivät itsenäisyyspäivän aattoon saakka.

Puuta laitettiin nippuina veteen 14 uittopaikalla, joista suurimmat olivat Kiteen Puhos, Leppävirran Kaivantolahti, Kuokkastenkoski Nurmeksessa ja Peltosalmi Iisalmessa. Savonlinnan Laitaatsillan läpi meni kesän aikana 32 lauttaa, jotka hinattiin UPM:n Lappeenrannan sellu- ja Ristiinan vaneritehtaille. Edelliset kuusi vuotta UPM on ollut ainoa uittaja, mutta Metsähallitus palasi uittajaksi seitsemän vuo-

den tauon jälkeen. Metsähallitus laittoi puuta Pielisen uittoon kahdelta pudotuspaikalta.

Lauttojen hinaukset hoidettiin kolmen linjahinaajan voimin. Uittopojat Oy:n *Ollin* ja *Tarmon* lisäksi *Roteva* palasi lauttoja vetämään. Apualuksia oli liki 10.

Leudommat talvet mahdollistavat uiton jatkamisen pidemmälle syksyyn. Tarkkuutta uiton toteuttamiseen varsinkin syksyllä tuo vedenpinnan nopea aleneminen ja samaan aikaan entistä kookkaammat niput. Puutavara-autojen mittojen ja massojen muutokset näkyvät nippujen koon kasvuna. Aiemmin kanaviin mahtui neljä nippujonoa rinnakkain, nykyisin vain kolme.

Uittokauden 2023 valmistelut on aloitettu kasvaville uittomäärille kolmen uittavan metsäyhtiön tarpeisiin.

Uiton lisäksi myös aluskuljetusten määrä Saimaan sisäisessä liikenteessä kasvoi selvästi edellisvuodesta. Saimaan kanavan kautta ei kulkenut puuliikennettä lainkaan. Aluskapasiteettiniukkuutta saatiin lievennettyä kun hinaaja-Matari, entinen Enso palasi rahtiliikenteeseen aloittaen Väinämöinen ja Kuutar-pariproomun puskemisen. Lisäksi syksyllä Mopro Oy toi Suomenlahdelta rahtialus *Ninan* Saimaalle avuksi. Nina olikin koko navigaatiokauden toinen alus, joka uskaltautui kulkemaan Saimaan kanavan läpi.

Esa Korhonen

Logistiikkapäällikkö, UPM Metsä

Uittopäällikkö, Järvi-Suomen Uittoyhdistys

Toimitusjohtaja, Perkaus Oy

Uittokauden 2021 viimeinen lautta Savonlinnan Laitaatsalmessa. Kuva: Harri Lallukka.

Ilmakuva Saimaalta. Hinaaja vetämässä 900 metriä pitkää tukkilauttaa.
Kuva: Kalle Purhonen / Yle.

Uittokaudesta 2022 tulossa ennätysmäinen – puuta uitetaan itsenäisyyspäivään saakka

Puuta uitetaan tänä vuonna tehtaille jopa yli puoli miljoonaa kuutiota. Uittokausi on viime vuosina pidentynyt, ja nyrkkisääntönä on nyt se, että puuta uitetaan vapusta aina itsenäisyyspäivään saakka.

Hinaajan vetämä tukkilautta yhdistyy mielikuvissa kauniiseen kesäpäivään, mutta se on vain osatotuus, sillä puuta uitetaan tehtaille myös syksyn sateilla.

Järvi-Suomen uittoyhdistyksen uittopäällikön Esa Korhosen mukaan uittokausi on ilmaston lämpenemisen myötä viime vuosina pidentynyt.

- Aikaisemmin oli nyrkkisääntö, jonka mukaan uittokausi oli äitienpäivästä isänpäivään. Nyt, kun kesät ovat pidentyneet ja talvet lyhentyneet, uittokausi on vapusta itsenäisyyspäivään.

Näin siitähän huolimatta, että Korhosen mukaan viimeiset tämän uittokauden puut laitettiin veteen viime viikolla.

Yli puoli miljoonaa kuutiota

Uittokauden pidentyessä myös uitettavan puun määrä on noussut.

Uittomäärät ovat lähimenneisyydessä olleet alimalla tasolla vuosina 2016–2017, jolloin puuta uitettiin vähän yli 300 000 kuutiota. Neljän viime vuoden aikana uittomäärät ovat olleet 420 000–450 000 kuutiota.

Uittoyhdistyksessä arvioidaan, että tänä vuonna uittomäärä nousee jopa 550 000 kuution.

- Puolen miljoonan kuution raja saavutetaan selvästi. Kasvua edellisvuosiin on lähes 20 prosenttia, Korhonen myhäilee.

Hän muistuttaa, että määrät ovat silti pieniä menneisiin vuosikymmeniin verrattuna.

Hidasta mutta tehokasta

Uittopäällikkö löytää helposti syitä sille, että uittomäärät ovat nousseet.

Yhtenä syynä on Venäjän tuonnin loppuminen, mikä muutti merkittävästi metsäteollisuuden puulogistiikkaa.

- Meillä on haasteena niukka kuljetuskapasiteetti. Uitto tarjoaa tällaista kapasiteettia.

Haasteena ovat myös päästövähennystavoitteet, joihin uitto tarjoaa ympäristöystävällisen kuljetus- ja varastointimuodon.

Kolmas syy on Korhosen mukaan kuitenkin ihan raadollinen bisnesmatematiikka.

- Uitto tarjoaa kustannustehokkaan kuljetus- ja varastointitavan itäisessä Suomessa.

Pekka Niiranen / Yle

3.11.2022

<https://yle.fi/a/74-20003228>

UITTOPERINNE ihmiskunnan aineetonta kulttuuriperintöä

UNESCO on 1.12.2022 tunnustanut uittoperinteen (Timber Rafting) ihmiskunnan aineettomaksi kulttuuriperinnöksi (Intangible Cultural Heritage of Humanity). Valinta tehtiin Marokon Rabatissa hallitusten välisessä komiteassa. Ehdotuksen tekivät Saksan, Latvian, Itävallan, Puolan, Espanjan ja Tsekin kansalliset komiteat.

Kansainväliseen Uittoperinneyhdistykseen (IATR) kuuluu perinneyhdistyksiä useimmista Euroopan maista ja Pohjois-Amerikasta. Suomen Uittoperinneyhdistys on perustajajäsen. Suomi on ainoa maa, jossa uittoa harjoitetaan edelleen käytännön mittakaavassa Saimaalla. Uiton merkitys on kasvanut nykyisessä energiakriisissä edullisena, vähäpäästöisenä puutavaran kuljetusmuotona varsinkin pitkillä matkoilla.

Suomen metsäteollisuuden synnyn ja kasvun edellytys on ollut raaka-ainekuljetusten kustannustehokas hoitaminen. Viime vuosisadan loppuvuosikymmenille asti uitto oli Suomen oloissa toimivin ratkaisu. Samalla työtä oli tarjolla laajoilla metsäalueilla. Uittoreitit ulottuivat järviä, jokia ja puroja pitkin joka puolelle.

Juhani Hakkarainen

Kansainväliset vuosikokousterveiset

IATR vuosikokous oli 18. kesäkuuta 2022 Sarajevossa, Bosnia-Herzegovinassa. Yhdistyksen presidentti Dr. Frank Thiel ilmaisi vuosiraportissa ilonsa siitä, että näiden koronavuosien jälkeen kansainvälinen tapaa-minen oli vihdoinkin mahdollista pitää. Toiminta oli onneksi ollut aktiivista myös pandemian aikana. Tällä hetkellä kansainvälistä yhteydenpitoa häiritsee Venäjän aloittama sota Ukrainan kanssa. Dr Thiel esittikin, että uittoperinteen yhdistystoimintaa voisi käyttää esimerkkinä rauhanomaisesta eri kansallisuuksien välisestä toiminnasta kaikkien yhteiseksi hyväksi.

IATRn hallituksen vaalien 06/2021 jälkeen on aloitettu aktiivinen toiminnan uudistaminen. Hallitus on aloittanut kansainvälisen yhteistyön aktivoimisen ja aikaisempaa intensiivisemmän yhteydenpidon jäseniin.

IATRin hallitus on kokoontunut toimintavuoden aikana useita kertoja ja edistänyt aktiivisesti yhdessä sovittuja asioita. Tässä muutama nosto toiminnasta:

1. UNESCON ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon saatiin asiakirjat valmiiksi vuoden alkupuolella ja marraskuun 2022 kokouksessa uittoperinne hyväksyttiin luetteloon. Suomi ei ollut tässä hakemuksessa mukana.
2. 30-vuotisen toiminnan juhlakokous pidettiin 3.–4.9.2021, jonne osallistui noin sata jäsentä eri maista.

3. Nettisivut on uusittu, www.raftsmen.org. Ne on tehty kaikille uitosta kiinnostuneille. Tarkoituksena on jakaa mahdollisimman paljon tietoa ja houkutella uusia jäseniä yhdistysten toimintaan. Olisi tärkeää, että yhdistykset informoivat nettisivujen kautta toiminnastaan ja tapahtumistaan.
4. Kirjasta ”European paths of wood and water” on tehty uusintapainos ja sitä on saatavilla englanniksi.
5. Valokuvia ja videoita sekä muuta materiaalia uittoperinteestä on kerätty eri paikoista eri maista ja niitä on muunnettu digitaaliseen muotoon. Tarkoitus on luoda keskusarkisto, jossa näitä kaikkia jatkossa säilytetään. Lisäksi on kerätty uittosanastoa, jotta voidaan luoda kansainvälinen uittosanakirja.
6. Kaikkia yhdistyksiä ja yhdistysten jäseniä kannustetaan sosiaalisen median kuten Facebook, Twitter, Instagram käyttöön.

Tänä vuonna kansainvälinen vuosikokous tulee olemaan 18.–21.5.2023 Wolfratshausenissa, Saksassa. Vuonna 2024 kokous pidetään Lieksassa, Suomessa.

Arja Soramäki

Tukkilaiset Kuhmossa 2.–3.7.2022

Lauantaina 2.7. oli vuorossa tukkilaismaraton. Nopein oli Lieksan Jori Mikkonen ennen Savukosken Juha Julkusta. Kuntoa ja taitoa vaativaan tukkilaismaratoniin kuuluu sestominen, puomijuoksu, sumajuoksu, soutu ja pikataival Kalevala hotellille.

Maraton yleinen

1. Jori Mikkonen	Lieksa	4,02
2. Juha Julkunen	Savukoski	4,27
3. Toni Mikkonen	Lieksa	5,11
4. Ville Kultalahti		6,02
5. Jaakko Saaristo	Joensuu	6,28
6. Mikko Kettunen	Kuopio	7,07
7. Nina Gunell	Helsinki	7,30
8. Tommi Anttonen	Lieksa	10,07

Maraton ikämiehet

1. Veli Paakkola	Ii	7,31
2. Hannu Kettunen	Savonlinna	8,04
3. Riku Pakanen	Ii	8,15
4. Tapani Hiltula	Rauma	8,55
5. Reijo Saari	Pietarsaari	9,22

Minimaraton nuoret

1. Luukas Ahokangas	Lapua	4,09
2. Aleksi Ahokangas	Lapua	5,45

Joukkuesoutu

1. Savo/Ii	1,34
2. Finn-col	1,36
3. Pielisen Karjalan tukkilaiset	1,41
4. Pelastuslaitos	1,49

Koskenlasku yleinen

1. Juha Julkunen	1,19
2. Jaakko Saaristo	1,29
3. Toni Mikkonen	1,32
4. Tommi Anttonen	1,34
5. Mikko Kettunen	1,37

Koskenlasku ikämiehet

1. Jarmo Mustonen	1,33
2. Timo Uusiportimo	1,35
3. Veli Paakkola	1,46
4. Hannu Kettunen	1,48

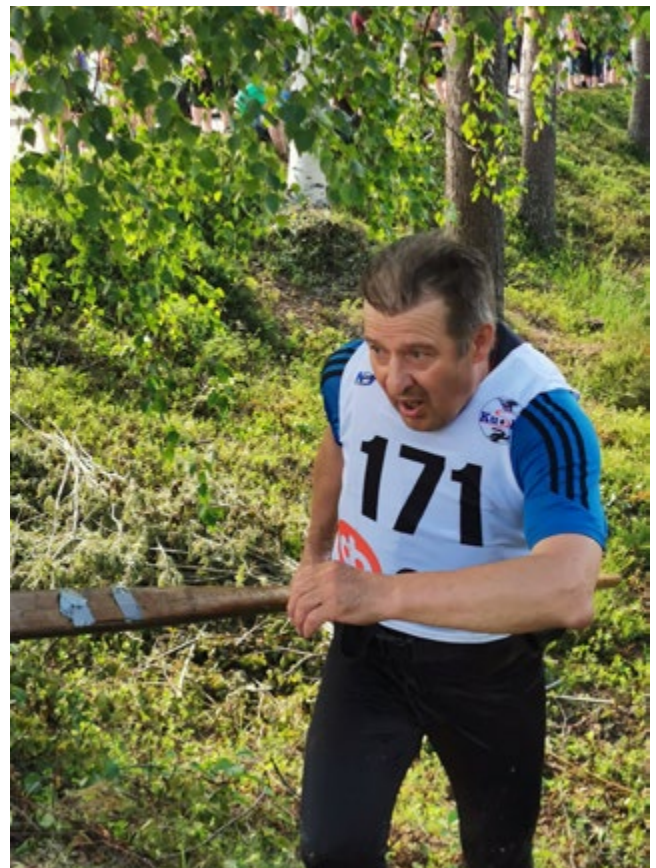
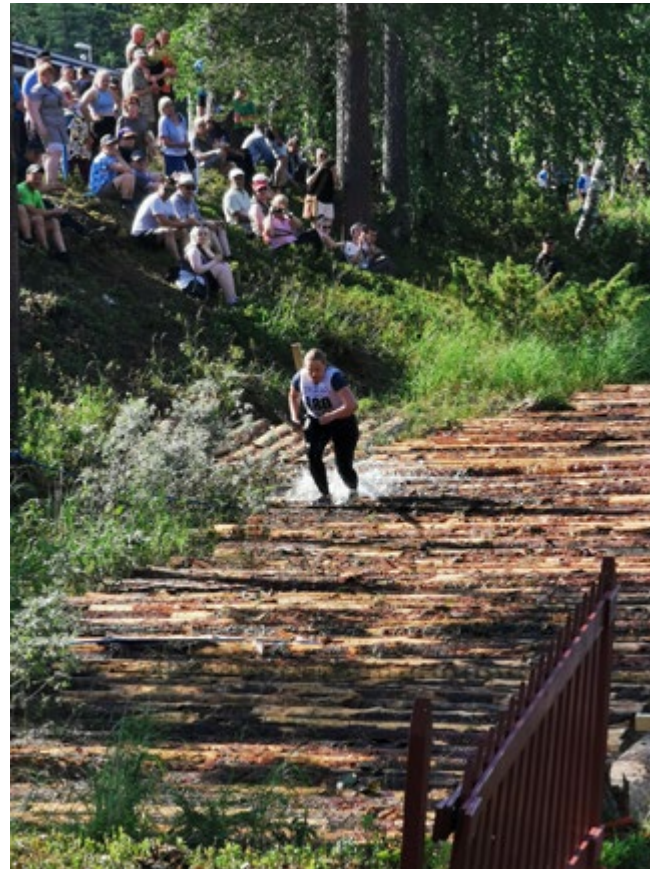
Sauvonta yleinen

1. Juha Julkunen	1,51
2. Tommi Anttonen	3,35

Sauvonta ikämiehet

1. Timo Uusiportimo	2,04
2. Riku Pakanen	2,17
3. Jarmo Mustonen	2,52
4. Tapani Hiltula	3,34

Kuvasatoa Kuhmosta 2.–3.7.2022

SM-tukkilaismaraton: ylävasemmalla sestomista ja puomijuoksua, yläoikealla sumajuoksunäytteen antaa Nina Gunell. Alavasemmalla soutua, alaoikealla kiirettä pitää Hannu Kettunen.

Tukkilaisnäytös Kuopion vuosikokouksessa

Kuopiossa Jätkänkämpällä pidetyn vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin myös tukkilaisnäytös. Ylhäällä sestovat Roope Tonteri ja Mikko Kettunen. Rullauksessa on tarkoitus pudottaa toinen. Seija ja Juhani Hakkaraisen seurassa Kuhmo Oy:n toimitusjohtaja Tommi Ruha jännittävät, kuka pysyy tukilla parhaiten

Tukkilautalla lasku lijoella 22.5.2022

Tervehdys uittoperinteen harrastajille täältä lijoelta, jossa uitettiin puuta viimeisen kerran kesällä 1988. Irtouittoa lijoella alettiin harjoittaa 1800-luvun lopussa mutta järjestäytyneempää ja laajempaa siitä tuli, kun lijoen uittoyhdistys aloitti toimintansa 1916.

Irtouittoa edelsi kuitenkin parisen sataa vuotta kestänyt lauttausaika, jonka ensimmäinen isompi sovellus oli tervan kuljetus lijoen tervahautoilta lin Haminaan ja sieltä edelleen maailmalle sekä kotimaahan että vientiin.

Lauttaushistorian ja -kulttuurin kunniaksi ja nyky-
sukupolville havainnollistamiseksi rakensimme viime

keväänä sidotun tukkilautan, jonka laskimme kevät-
tulvaiselle lijoella Yli-lin Kaistonsuvannolta Maalis-
maan koskien kautta lin Laineputaalle.

Lautta rakennettiin kuusitukeista pituudeltaan 10–11 m. Lautan pituus oli 23 metriä ja leveys noin 8 m. Tukkeja lauttaan meni noin 70 kpl ja tukkien kokonaispaino rekan nosturilla punnittuna oli noin 25 tonnia.

Tukit sidottiin toisiinsa koivurankoja ja manilla-
köysiä käyttäen, yhtään teräsosaa (pulttia tai naulaa)
ei käytetty. Ohjausairot (eli veslat) olivat kuorittua
kuusta ja ulkopäästään lapamaiseksi veistetyt.

Vaikka lautan keula sukelsikin aaltojen läpi, oli sen
kulku koskissa erittäin vakaata. Lauttaa purettaessa
voitiin todeta, ettei lautta ollut kärsinyt minkäänlai-
sia vaurioita matkan aikana.

Ensi keväänä lautanlasku uusitaan. Lautta raken-
netaan saman kokoiseksi mutta nyt mäntytukeista
ja ensimmäisen laskun kokemuksista todetut paran-
nuskohdat huomioiden. Ensi kevään tukkilautta las-
ketaan todennäköisesti lauantaina 13.5.2023 mutta
laskupäivä vahvistetaan vielä myöhemmin.

Jarmo Alasiurua

*Julkaistu Suomen Uittoperinneyhdistys
-facebook-ryhmässä 7.12.2022*

Kemijoen ja Iijoen intressien yhteensovitus

Kemijoen ja Iijoen valjastaminen sähköntuotantoon vaati erilaisten intressien yhteensovittamista. Sähköntuotannon aloittamisen päätarkoitus oli korvata sodassa menetetty vesivoima ja tehdä mahdolliseksi omalta osaltaan sotakorvausten vaatima teollinen lisätuotanto. Erilaiset intressit liittyivät jokivarren ihmisten elintapaan, liikkumiseen sekä kalastukseen, metsäteollisuuden tarvitsemaan irtouittoon, sähköntuotantoon ja ympäristön suojeluun.

Suomessa uittoa tapahtui 150 vuoden ajan ja meille monelle se oli järveltä tuttua. Isäni vastasi 40- ja 50-luvulla Kyrö Oy:n tehtaan ja sahan puunhankinnasta ja metsien kasvatuksesta. Osaltani sain siis tuntumaa uittoon silloin ja tämän lisäksi sain tuntumaa vielä muiden sahojen lähellä asuneena. Siirryttyäni 1982 Pohjolaan Voiman (PVO) käyttöosaston johtajaksi, tutustuin irtouittoon ja muihinkin joen käyttöön liittyviin kysymyksiin isoilla joilla. Siirryin PVO:aan Teollisuuden Voimasta ja jäin eläkkeelle PVO:sta 2010.

Pohjoisten jokien uitto palveli metsäteollisuusyhtiötä, jotka myös omistivat PVO:aa ja Yhtyneillä oli omistusta myös Kemijoki Oy:ssä. Omistajilla ei ollut aivan yhteiset intressit, koska kaikki osakkaat eivät olleet uitossa mukana. Uitto oli ollut joilla ennen sähköntuotannon alkamista ja joutui osaltaan uuteen tilanteeseen. Voimalaitoksiin jouduttiin rakentamaan uittokourut ja voimalaitosaltaihin erilaisia puomijärjestelmiä. Uitto tapahtui altaalta toiselle. Voimalaitokset joutuivat laskemaan vettä ohi, mikä vähensi sähköntuotantoa. Voimalaitosaltaihin jäi runsaasti uppotukkeja ja kuorimassaa, joka tukki osittain voimalaitoksia suojaavia välppärakenteita. Yhtiöt tarvitsivat sukeltajia. Iijoki oli PVO:n omistama ja se oli yksin osapuoli siellä. Kemijoella oli kaksi voimayhtiötä, jotka sopivat uiton osalta asioista.

Molemmilla joilla oli kalavelvoitteiden ja kalankasvatuksen osalta omat yhteensovitukset ja niihin liittyivät myös uiton aiheuttamat ongelmat, kuten tukkien lanskapaikat, jotka osin hävittivät kalojen kutupaikkoja. Lisäksi asiaan liittyi virtausnopeuksien muutokset ja joen hyötykäytön muut muutokset mm. kulkeminen joen yli sekä rantojen eroosiot. Kaikista neuvoteltiin ja sovittiin sekä tiettyjä asioita korvattiin.

Iijoella uitto päättyi 1988 ja sen osalta joen käyttöön liittyviin kysymyksiin perehtynyt Birger Ylisauko-Oja on tehnyt laajan selvityksen jo 1984. Kemijoella uitto päättyi 1991. Päätymiseen liittyivät voimayhtiöiden ja Uittoyhdistyksen keskinäiset sopimukset. Niissä sovittiin korvauksista, jonka voimayhtiöt maksoivat uittoyhdistyksille haittojen poistumisesta ja tietyistä ennalleen palauttamisista mm. lanskapaikkojen osalta. Summat eivät olleet suuria eivätkä vaikuttaneet uiton päättymiseen.

Uiton päättymisen jälkeen rakennettiin Isohaaran III ja IV yksiköt ja vanhat yksiköt modernisoitiin. Laitoksen teho on 112 MW ja uuteen osaan rakennettiin kalaporras. Uiton päättymisen helpotti päätöksentekoa. Iijoella toteutettiin modernisointi ja voimalaitoksiin asennettiin kolmannet koneet. Valtion kanssa käytiin oikeusprosessi yhtiön rakennusoikeuden eväämisestä koskiensuojelulain yhteydessä. Yhtiö sai korvauksen. Velvoitekalojen kasvattamista varten perustettiin Kemijoen kanssa yhteinen yhtiö Voimalohi Oy. Monelta osin saatiin asiat järjestykseen. Tarina joilla kuitenkin jatkuu aina muodossa tai toisessa.

Timo Rajala

Pohjolan Voiman toimitusjohtaja 1992–2010 ja sitä ennen käyttöosaston johtaja 1982–1992

Väylä on ollut elämän virta.

Nyt se on hiljentymässä. Viimeisen kerran huijaa puu virran kuljettamana. Viimeisen kerran patoavat Kivirannan miehet lohelle pyytöään.

Väylä elää viimeistä kesäänsä. ”Minulla on tunne, että joki jollakin lailla kuolee, sen elämä tyrehdyy”, sanoo uittopäällikkö Åke Svensk, liki kolme vuosikymmentä Tornionjoella uittanut.

Kemijoen uitto on tulossa tiensä päähän – yli 100 vuotta sitten perustettu Kemijoen Uittoyhdistys lakkautetaan

Kemijoen Uittoyhdistys lakkautetaan, sillä uiton omaisuus on myyty. Uiton jälkiä on siistitty vuosia vuonna 1991 loppuneen uiton päättymisen jälkeen. Uppopuiden nostosta käytiin oikeutta 2000-luvulla Korkeinta hallinto-oikeutta myöten.

Kemijoen uittoyhdistystä haetaan lakkautettavaksi. Uittoyhdistyksen toimitsijat ovat jättäneet heinäkuussa 2022 Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon hakemuksen asiasta. Samalla toimitsijat hakevat vuonna 1901 perustetun uittoyhdistyksen poistamista yhdistysrekisteristä ja vapautusta tehtävästään.

- Nyt odotetaan aluehallintoviraston päätöstä. Kylä tästä malttaa jo luopua, vaikka kyseessä ei ole ollut päätyö enää vuoden 1993 jälkeen, kuvailee uittoyhdistyksen toimitsijana alusta asti ollut Jari Rantamäki.

Uittoyhdistyksen omaisuuden realisointi ja Kemijoen vesistöalueen uittosääntöjen kumoaminen ollut pitkä urakka. Työ alkoi heti uiton päättymistä seuranneena vuonna 1992.

Toimitsijat ovat myyneet kaiken Kemijoen Uittoyhdistyksen kiinteän ja irtaimen omaisuuden. Aluehallintovirastolle toimitetuista tilinpäätöksistä selviää, että yhdistys teki viimeisellä tilikaudellaan viime vuonna voittoa lähes 400 000 euroa. Jäljelle jääneet varat tilitetään nyt valtiolle.

Myynnissä on ollut kiinteistöjä, maata ja veneitä

Uiton päättymisen jälkeen myyntiin tuli esimerkiksi kiinteistöjä, maa-alueita ja venekalustoa. Maapalstat pyrittiin ensisijaisesti myymään takaisin kantatiloille, joilta niitä oli alunperin lunastettu.

- Maata on mennyt myös muille kiinnostuneille ja lukumääräisesti paljon myös Metsähallituksen kautta valtiolle, summaa Rantamäki.

Uittoyhdistys omisti erillisiä maa-alueita yli 300 kappaletta, joiden yhteispinta-ala oli lähes 130 hehtaaria.

- Olemme myyneet viimeisetkin maa-alueet, joita oli etenkin Ounasjokivarressa.

Uppopuiden nostoon ja tehtaille toimittamiseen käytettiin Rantamäkin mukaan uiton päättymisen jälkeen yli kaksi miljoonaa euroa.

Uppopuut ja rautaromu menivät teollisuuden käyttöön

Uiton päätyttyä joesta nostettiin kaikki uittopuomit sekä uppopuita, rautaromua ja muuta uitoista peräisin olevaa tavaraa kuten uittokiinnikkeitä.

Jokea perattiin erityisesti Kemijokisuun erottelualueella ja Isohaaran altaalla, josta nostettiin yli 100 000 kuutiota uppopuuta. Puut toimitettiin selutehtaille ja rautaromu meni hyödynnettäväksi terästehtaalalle.

Rantamäkin mukaan uittoyhdistys nosti uppotukkeja omaehtoisesti jo uiton kestäessä, tavanomaisesti noin 15 000–20 000 kuutiometriä vuosittain.

- Tiesimme, että joen pohjassa on puuta, joten toimimme vastuullisesti.

Uppotukkien poistamisesta riideltiin vuosikausia

Uiton jälkien perkaus oli kuitenkin pysähdyksissä Kemijoen 2000-luvulla valituskierteen takia. Vuonna 2014 Korkein hallinto-oikeus hylkäsi kaikki uiton jälkien korjauksesta eri oikeusasteisiin tehdyt valitukset. Tämä tarkoitti sitä, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2006 tekemä päätös sai lainvoiman.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittivat uittoyhdistys ja Kemijoen Liedakkalan osakaskunta, joka vaati uppotukkien poistamista kokonaan omistamiltaan vesialueilta. Uittoyhdistys toi valituksissaan julki, ettei sillä ole rahaa käydä joen pohjaa läpi tukki toisensa perään.

Lopulta yhdistys nosti uppopuuta kuuden kesän ajan Isohaaran voimalaitospadon ja Rovaniemen välisellä jokiosuudella sekä Liedakkalan osakaskunnan alueella Kemijoen maassa. Uppopuuta kertyi hieman vajaa 6000 kuutiota, muuta jätettä noin 200 kuutiota ja rautaromua noin 24 000 kiloa.

Riikka Rautiainen / Yle

2.8.2022

<https://yle.fi/a/3-12554237>

Kemijoen uiton muistomerkin paljastus 31.8.2001 Kemissä. Vasemmalta kaupunginjohtaja Ukkola, Arvi Leskelä ja Markku Suorsa

KEMIJOEN UITTOYHDISTYS 1901 - 1991

KEMIJOELLA UITETTIIN VUOSITTAIN 1 - 2 MILJOONAA KUUTIOMETRIÄ RAAKAPUUTA KEMIN METSÄTEOLLISUUSLAITOKSILLE. KEMIJOEN UITOSSA OLI VUOSITTAIN PALVELUKSESSA TUHANSIA TYÖNTEKIJÖITÄ.

TEEMME KUNNIAA MENNEITTEN SUKUPOLVIEN TYÖLLE

KEMIJOEN UITTOYHDISTYS. KEMIJOEN KAUPUNKI. OY METSÄ-BOTNIA AB.
MERITA PANKKI OYJ. METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ.
METSÄHALLITUS. METSÄLIITTO OSUUSKUNTA.
STORA-ENSO OYJ.

Muistoja Kemijoen Uittoyhdistyksen erottelutyömaalta, osa 2

Vuonna 1967 kesällä pääsin töihin korjauspajalle. Olin valmistunut Kemin ammattikoulusta viilaaja-koneistajan kolmivuotiselta linjalta. Työnjohtajina toimivat isäni Martti Suorsa ja Leo Auvinen. Korjauspajan vahvuus oli 27 miestä. Erottelun ja niputuksen konekanta oli seuraava: 4 kpl karkeaerottelukoneita, 3 kpl Oulu-Raahen kaksoisnippukoneita, Mustonen Suorsa (Sputnik) 3 kpl, malli Liikanen 3 kpl, Rautaliikanen 2 kpl, Blacstad tukkinippukoneita 6 kpl ja hakki kaksoisnippukone, pitkäntavaran kääntelylaite malli Indal. Lisäksi eritehoisia virrankehittäjiä lukematon määrä. Eri tehoisia moottoriveneitä 31 kpl.

Heti jäiden lähdettyä alkoi kiivaat laittotyöt. Junttaus aloitettiin kahdella juntalla ja sen edistyminen riippui Isohaaran voimalaitoksen ohijuoksutuksesta, joka useana keväänä oli noin 4000 m³/s. Ihanne Isohaaran ohijuoksutukseen erottelun ja niputuksen vuoksi oli 700 m³–1000 m³.

Korjauspajalla tehtiin viimeisiä huoltoon liittyviä töitä ennen koneiden asennustöitä joella. Korjauspajan käytössä oli kolme moottoriveneettä. Varustuksena oli kaasupullot, happi, asetyleeni, erikokoisia rullaketjuja, liittimiä, kuusioruuveja ja muttereita,

työkaluja erilaisia. Ensimmäisenä alettiin viemään kääntelylaitteiden hammasvaihdemoottoreita ja karkeaerottelun pystyvirrankehittäjiä. Koska silloin ei vielä ollut käytössä nosturia, työ tehtiin raamalla lihasvoimalla. Sitä mukaa kun koneet oli asennettu, sähkökorjaamon miehet tekivät kytkentätyöt ja osa heistä veti sähkö- ja puhelinlinjat joella.

Karkeaerottelu ja pinotavaranniputus toimivat kolmivuorossa ja korjausmiehiä oli kaksi metallimiestä, sähköasentaja ja rasvari/vuoro. Tukkipuoli toimi kahdessa vuorossa ja korjausmiehiä oli kaksi metallimiestä, sähköasentaja, nippukonerasvari ja laahausvaijereiden rasvari/vuoro.

Yleisimpiä vikoja oli ketjujen katkeamiset, laakeripesien särkymiset, nippukoneiden eri kokoisten vaijereiden katkeamisia, piikkirullien jumituksia kun oksa tai puunpala meni rullan ja kourun väliin, miekköjen oikaisua. Vikoja tuli monenlaisia, mikä johtui kovasta työtahdistista.

Meidän käytössä oli moottorivene, Joki 12, jonka lempinimi oli pikkutusina. Sen mitat oli 6,4x1,8. Moottorina oli Wikström 6–8 hv. Veneen varustuksena oli mahdollisimman paljon varaosia ja työkalu-

Kemijoen Isohaaran uittoa. Joen rannassa Hervan aitat sekä rautapata. Kuva: Lusto – Suomen Metsämuseo.

Kemijoen Isohaaran uittoa. Nuori nainen seuraa uittoa ja puusumaa Hervan laiturilta. Puomi estää puiden rantautumisen. Isohaaran altaalta puut laskettiin Kemijokisuun erottelulle. Laituriin on kiinnitetty vene. Kuva: Lusto – Suomen Metsämuseo.

ja. Pikkutusinan teho oli liian pieni kun piti ajaa puusumaan ja silloin piti saada apua isommilta veneiltä. Pyysimme monta kertaa voimakkaampaa venettä, mutta konttorilta ei katsottu sitä tarpeelliseksi.

Työtovereina vanhempina korjausmiehinä olivat mm. Esko Antman tukkilaisurheilija, hiihtäjä ja suunnistaja, Sulo Suhila, Esko Autio, Ernest Vähänikkilä, Martti Kilpeläinen, Lauri Tengen, Leo Sunnari, Erkki Hilden, Veikko Mylly ja Pekka Maijanen. Maalla korjauspajalla toimi koneistajana Eino Kanto ja moottorikorjaamolla Veikko Sunnari, Pekka Liikanen ja Erkki Vakkala. Sähkökorjaamon työnjohtajana toimi Veikko Lassuri.

Erään kerran iltavuorossa lähdimme Eskon kanssa vaihtamaan happipulloa verastosta ennen kuin se menee kiinni. Eskolla oli hoppu ja nostimme happipullon olkapäillemme minä Eskon takana. Esko pisti juoksuksi ja minä seurasin perässä, matkaa varastoon oli noin 60 metriä. Täyden pullon kanssa, joka on huomattavasti raskaampi, Esko pani taas juoksuksi, mutta loivassa alamäessä hänen jalkansa lipe si ja taisi sattua kipeästi. Loppumatka vietiin pulloa veneeseen kävelyvauhtia.

Sulon kanssa jouduimme korjaamaan karkeaerotelun ponttoonin, jossa oli reikä vedenpinnan alapuolella. Ponttoonin oli jaettu osastoihin ja meidän piti aukaista miesluukkuja kahdesta laipiosta, vedettiin hitsauskoneen kaapelit kohteeseen. Sulo totesi, että sisäpuolelta ei pysty hitsaamaan koska vettä tulee paljon. Hetken mietittyämme leikkasimme teräslevyn palasen noin 350x350x4 mm. Sivelimme le-

vyn toiselle puolen noin sentin paksuisen vaseliini-kerroksen ja liuutimme sen vuotokohdan ulkopuolelle ja painoimme sen ponttoonin vasten. Vuoto tyrehtyi ja Sulo sai hitsattua halkeaman kiinni. Täytyy myöntää, että minua ensin pelotti olla ponttoonin sisällä kovan metelin vuoksi, joka aiheutui kovan virran aiheuttamasta kohinasta ja viereisten koneiden aiheuttamasta paukauksista, kun puut tippuivat alas ja löivät piikkirulliin ja ponttooneihin. Sulon rauhallinen käytös rauhoitti minut. Työskentely joella kovassa virrassa ei sopinut kaikille. Veden liike sai jotkut voimaan pahoin. Esimerkiksi sähköasentajat kertoivat, että pylvään nokassa tuli harha, että pylväs kaatuu, se kysyi hermoja heiltä ketkä olivat pylväiden nokassa. Moottoriveneellä ajettaessa kovassa virrassa piti olla tarkkana, että veneen keula oli virtaa vasten. Venettä ei saanut päästää poikittain koska kaatumisvaara johonkin vastatessa olisi suuri.

Työ erottelulla korjausmiehenä oli hyvin monipuolista ja vaativaa. Se opetti tekemään ratkaisuja, joskus jopa luovasti. Uiton metallimiehet olivat kysytyjä ammattilaisia eri yrityksissä.

Seuraavana vuonna 1968 saimme käyttöön isomman ja voimakkaamman moottoriveneen jonka teho oli 36 hv. Sillä ei jäänyt enää puusumaan kiinni.

Uittoa lämpimästi muistellen.

Markku Suorsa

Ensimmäinen osa tarinasta on julkaistu Vonkamies-lehden juhlanumerossa vuonna 2021.

EVIJÄRVEN UITTOKÄMPÄLLÄ

Tyynenveden SM- KISAT la 5.8.2023 klo 13

**Sarjat: naiset, nuoret,
yleinen ja ikämiehet**
Yhteyshenkilö Reijo Saari
p.050 521 2958

Kesä 2023 Evijärven uittomieskämpällä

Ensi kesän tapahtumia uittomieskämpällä on tiedossa ihan mukavasti. On juhlia, tukkilaisten SM-kisat, perinteinen kesäkirkko ja konserttikin pitäisi sovittaa johonkin väliin. Lisäksi aina on pientä rakentamista.

Miellyttävä ja erikoinen juhla on toukokuun alussa, kun Etelä-Pohjanmaan Rakennustaitosäätiö on päättänyt luovuttaa Evijärvi-Seuran uittomieskämpälle vuosittain myöntämänsä **Rakentajalaatan nro 20** hyvän rakentamisen tunnustukseksi. Vaikka rakennus ei ole verrannollinen aikaisemmin myönnettyjen kohteiden neliöiden ja kuutioiden määrässä, on kohde merkittävä historiallisena kohteena, tämä kokonaisuus ja toteutus huomioituna. Asia on merkittävä ei yksin Evijärvi-Seuralle, se on merkittävä Evijärven kunnalle ja koko alueelle. Näemme tässä myös tunnustusta koko maa- ja metsätaloudelle. Tätä juhlimme perjantaina 5.5.2023 Uittomieskämpällä.

Perinteinen **Kesäkirkkotapahtuma** on heinäkuun 16. päivänä.

Yllättäen meille tarjottiin **tyynenveden SM-kisajärjestelyä**, kuten kaksi vuotta sitten. Otimme haasteen vastaan ja kisat ovat lauantaina elokuun 5. päivä klo 11.00.

Konsertin ajankohta on vielä vaiheessa (on suunniteltu Mikko Alatalon vierailua). Esiintymislava on juuri suunnittelun alla ja pitäisi olla valmis kesän alkaessa.

Kisojen järjestely tuo monenlaista tehtävää, jotta kaikki on valmista kilpailupäivänä. Tervetuloa tukkilaiskisaan kilpailemaan ja kannustamaan! Toivomme runsaasti varauksia uittokämpälle erilaisten perhetapahtumien ja tapaamisten merkeissä.

Ilmari Sulkakoski
Evijärvi-Seura

POHJANMAAN JÄRVISEUDUN

Uittomies- kämppä

Uittomiehentie 56,
62500 EVIJÄRVI

www.uittomieskamppa.fi

email: heikki.valijoki@pp.inet.fi

Uittolautta etenemässä eteläisellä Saimaalla kohti Ristiinaa 4.12.2022. Kuormassa 370 rekkakuormallista puuta. (Kuvakaappaus videolta.) Video: Esa Korhonen.

Kesän 2023 kilpailut

Tukkilaiset.com

on tukkilaisperinteestä, kilpailuista ja näytöksistä kertova infosivusto. Sivustolta löydät tietoa niin tukkilaisperinteen historiasta kuin nykyisestäkin toiminnasta. Kesän 2023 kilpailukalenteri ei ole lehden mennessä painoon vielä päivittynyt sivuille, joten sivustoa kannattaa seuraila kevään mittaan.

Käylän tukkilaiskisa la 8.7. Kuusamossa

Käylässä on järjestetty tukkilaiskilpailuja jo vuodesta 1992 alkaen. Lajeina tukkilaismaraton, rullaus, tukkilaisvala sekä päivän kruunaava koskenlasku. Tervetuloa seuraamaan tukkilaisten taidonnäytteitä! Illalla tanssitaan perinteiset Tukkilaistanssit. Yleisöä viihdyttämään saapuu tukkilaismusiikin ehdoton taitaja ”Kultainen Harmonikka-1986” Jukka Lampela & Lapponia. Lippu tansseihin 20 eur. Lisätietoa: www.käylä.fi

Tynnenveden SM-kisa la 5.8. Evijärvellä

Sarjat: naiset, nuoret, yleinen, ikämiehet
Katso ilmoitus s. 20.

Arvoisat Suomen Uittoperinneyhdistyksen jäsenet

Kuten vuonna 2022, myös vuoden 2023 jäsenmaksun suorittamiseen lähetetään lasku sähköpostitse niille jäsenille, joiden sähköpostiosoitteet ovat tiedossa. Ensisijaisesti toivomme maksun suorittamista sähköpostitse. Ohessa tilisiirto niille jäsenille, joita sähköposti ei tavoita.

Toiminnan jatkumisen turvaamiseksi yhdistys toivoo mukaan uusia jäseniä. Jäseneksi voi liittyä ilmoittautumalla Marjatta Palmrothille puh. 050 529 9762 tai sähköpostilla m.k.palmroth@gmail.com.

Jäsenmaksu on entisen suuruinen 20 euroa, 80 vuotta täyttäneet jäsenet ovat vapautettuja jäsenmaksusta, joskin kannatusmaksua toivotaan! Metsäalan opiskelijoille on alennettu jäsenmaksu 10 euroa.

Saajan tilinumero	FI83 2027 1800 0360 58	TILISIIRTO	
Saaja	Suomen Uittoperinneyhdistys ry		
Maksaja			
Allekirjoitus		Viitenumero	40235
Tililtä n:o		Eräpäivä	31.3.2023 20,00 EUR

Puurakentamisesta kertova näyttely siivittää Luston uudistumista

Luston vuoden 2023 erikoisnäyttelyissä tutustutaan puurakentamisen menestystarinoihin kahden eri näyttelyn voimin. Toinen näyttely kertoo suomalaisen vientituotteen, puuelementtitalon maailmanvalloituksesta. Toinen näyttely kertoo Luston syntyhistoriaa ja valottaa tulevaa uudistumista.

New Standards

Puutalo Oy 1940–1955

Näyttely kertoo Puutalo Oy:n tarinan, miten suomalaiset puuelementtitalot valloittivat maailmaa toisen maailmansodan jälkeen. Yritys perustettiin auttamaan Karjalan evakkojen asuttamisessa, kun talvisodan seurauksena lähes 420 000 ihmistä joutui jättämään kotinsa. Teollisuus, päättäjät ja arkkitehdit yhdistivät voimansa ja kehittivät uudenlaisen puutalotyypin, jota oli mahdollista sarjavalmistaa teollisin menetelmin. Aluksi kotimaan tarpeisiin perustettu Puutalo Oy kasvoi yhdeksi maailman suurimmista puuelementtirakennusten vientiorganisaatioista. Näyttely on esillä Lustossa 28.4.-1.10.2023.

Luston synty ja uudistus

Suomen Metsämuseo Lusto avattiin yleisölle vuonna 1994 ja tänä päivänä museo on historiansa suurimman uudistuksen kynnyksellä. Vuosien 2023–2024 aikana museossa toteutetaan vuonna 1994 valmistuneen rakennusosan peruskorjaus sekä ydinnäyttelyuudistus.

Luston synty ja uudistus näyttely kertoo tarinaa museon syntyvaiheista sekä parhaillaan käynnissä olevista uudistustoimista. Näyttelyssä voi nähdä muun muassa miten Lustosta on kirjoitettu kansainvälisissä arkkitehtuurilehdissä museon alkutaipaleella. Näyttelyn pääpaino on tarjota maistainen uudistuvista näyttelysällöistä. Uusi ydinnäyttely jakautuu kuuteen eri teemaan, joissa metsää tarkastellaan arvojen, hyvinvoinnin, metsäluonnon, identiteetin, työn ja luonnonvarojen näkökulmista. Näyttely on esillä Lustossa 19.11.2022–1.10.2023.

Erikoisnäyttelyt

- New Standards, Puutalo Oy 1940–1955
28.4.–1.10.2023
- Luston synty ja uudistus
19.11.2022–1.10.2023

Tapahtumat

- Työnäytöksiä heinäkuussa

Lusto uudistuu ja on suljettuna 2.10.2023–24.4.2024.

Suomen Metsämuseo Lusto
Lustontie 1, 58450 Punkaharju
lusto.fi
p. + 358 15 345 100
lusto@lusto.fi

Kuvat: Luston synty ja uudistus -näyttelyssä muistellaan museon syntyvaiheita ja kerrotaan tulevien vuosien uudistustyöstä.

VONKAMIES

26. vuosikerta

Vastaava päätoimittaja Juhani Hakkarainen

Uittoperinteistä ja niiden vaalimisesta on Vonkamies kertonut 26 vuoden ajan syksystä 1997 alkaen. Vuosien aikana olemme saavuttaneet perinteistä kiinnostuneen lukijakunnan, josta osa on myös kirjoittanut muistojaan tietojen lisäämiseksi. Olemme avanneet nettisivut ja facebook-ryhmän samaa tehtävää helpottamaan. Kiitämme lukuisia kirjoittajia ja toivomme lisää muistoja ja aineistoa, joita voimme jakaa Vonkamieheissä ja/tai nettisivuillamme.

Suomen Uittoperinneyhdistys ry

Juhani Hakkarainen
puheenjohtaja
puh. 0400 688 313
juhani.hakka@gmail.com

Matti Suihkonen
varapuheenjohtaja
puh. 050 024 3093
suihkonen.matti@gmail.com

Heikki Nyysönen
rahastonhoitaja
puh. 040 588 4410
hnyysso@gmail.com

Minna Tarvainen
sihteeri
puh. 040 703 6039
minnatarvainen@hotmail.com

Arja Soramäki
hallituksen jäsen
puh. 050 568 0042
arja.soramaki@web.de

Marjatta Palmroth
jäsenrekisteri
puh. 050 529 9762
m.k.palmroth@gmail.com

www.uittoperinne.fi

Facebook: Suomen Uittoperinneyhdistys